Valtiopäivä



Rajaturvallisuus

Eduskunta äänestää rajalain jatkamisesta *vuoteen 2028*

Eduskunta äänestää keskiviikkona lain jatkamisesta. Laki sallii keskeyttää turvapaikkahakemusten vastaanoton osalla rajaa, jos vieras valtio painostaa Suomea. Keskustelu kesti 128 minuuttia, ja suurin osa puhujista kannatti jatkoa.

TUTKIMUS
Tutkimusrahoituksen korotukset tarkistettaisiin jatkossa joka vuosi.

HYVINVOINTIALUEET
Oppositio jätti välikysymyksen terveys- ja vanhuspalveluista.

ENERGIAJUOMAT
Energiajuomien myynti alle 16-vuotiaille kiellettäisiin.

Kuva on luotu tekoälyllä.

PÄIVÄN PÄÄJUTTU

Eduskunta äänestää rajalain jatkamisesta vuoteen 2028

Eduskunta äänestää keskiviikkona lain jatkamisesta. Laki sallii keskeyttää turvapaikkahakemusten vastaanoton osalla rajaa, jos vieras valtio painostaa Suomea. Keskustelu kesti 128 minuuttia, ja suurin osa puhujista kannatti jatkoa.

Laki väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi antaa valtioneuvostolle oikeuden päättää, ettei rajatulla osalla valtakunnanrajaa oteta vastaan kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia. Edellytyksenä on, että vieras valtio pyrkii vaikuttamaan Suomeen maahantulijoita hyväksikäyttämällä. Hallitus esittää lain voimassaolon jatkamista 31.12.2028 asti sisältöä muuttamatta. Lakia ei ole toistaiseksi sovellettu. Laki on perustuslain sallima rajattu poikkeus perustuslaista. Kiireelliseksi julistaminen vaatii viiden kuudesosan enemmistön ja hyväksyminen kahden kolmasosan enemmistön. Muuten laki jäisi lepäämään vaalien yli. Toisessa käsittelyssä käytettiin 45 puheenvuoroa, joista 12 oli vastauspuheenvuoroja. Perussuomalaisten, sosiaalidemokraattien, kokoomuksen ja keskustan puhujat puolsivat jatkoa. Vasemmistoliiton Aino-Kaisa Pekonen ja vihreiden Alviina Alametsä pitivät lakia perustuslain, ihmisoikeussopimusten ja EU-oikeuden vastaisena. He kannattivat lain hylkäämistä. Hallintovaliokunnan mietintöön on jätetty vastalause. Asian käsittely keskeytettiin, ja asiasta äänestetään keskiviikkona.

HE 148/2026 vp · välineellistetty maahantulo · rajanylitykset · hybridivaikuttaminen
Valmistelu: sisäministeriö 26.5.2026 alkaen · 28 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna SM007:00/2026

SALISSA PÄÄTETTIIN

Opposition välikysymys hyvinvointialueiden ja vanhuspalvelujen tilanteesta

Kysyjien mukaan hyvinvointialueiden vaikeudet johtuvat hallituksen politiikasta ja rahoitusjärjestelmän puutteista. Välikysymyksen esitti Antti Kaikkonen.

Lähetettiin keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi

VK 7/2026 vp

Turvapaikkahakemusten rajoituslaki jatkuisi vuoden 2028 loppuun

Laki sallii valtioneuvoston keskeyttää suojeluhakemusten vastaanoton osalla rajaa, jos vieras valtio painostaa Suomea. Lain sisältö ei muutu.

Toisen käsittelyn keskustelu päättyi, käsittely keskeytettiin

HE 148/2026 vp · välineellistetty maahantulo · rajanylitykset · hybridivaikuttaminen
Valmistelu: sisäministeriö 26.5.2026 alkaen · 28 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna SM007:00/2026

Raaputusarpoja voisi taas antaa lahjaksi

Voiton voisi lunastaa myös muu täysi-ikäinen kuin rekisteröitynyt ostaja. Hallintovaliokunnan mietintöön on jätetty vastalause.

Toisen käsittelyn keskustelu päättyi, käsittely keskeytettiin

HE 225/2026 vp · ostaminen · täysi-ikäiset · lahjoitukset
Valmistelu: sisäministeriö 20.4.2026 alkaen · 17 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna SM005:00/2026

Joutoalueiden metsitystuki palaisi keväällä 2027

Tukea voisi hakea jälleen 31.3.2027 alkaen. Mietintöön on jätetty kaksi vastalausetta.

Ensimmäisen käsittelyn yleiskeskustelu päättyi, käsittely keskeytettiin

HE 178/2026 vp · maatalousmaa · joutomaa · metsitys
Valmistelu: maa- ja metsätalousministeriö 3.2.2025 alkaen · 37 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna MMM053:00/2025

Valtiokonttorin vahingonkorvausmenettely ja tehtävät uudistuvat

Valtiokonttori voisi ohjata korvauksen vaatijan suoraan tuomioistuimeen. Pandemrix-rokotteen vahinkojen korvaaminen voi siirtyä valtiolle, kun vakuutusmäärä täyttyy.

Hyväksyttiin 1. käsittelyssä valiokunnan muuttamana

HE 207/2026 vp · hallintokantelut · vahinkovakuutus · vahingonkorvausvastuu
Valmistelu: valtiovarainministeriö 22.1.2026 alkaen · 38 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna VM009:00/2026

Valtion kirjanpito siirtyy palvelukeskukselle

Tehtävät siirtyvät Valtiokonttorilta Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselle. Kertaluonteiset siirtokustannukset ovat arviolta 240 000 euroa.

Hyväksyttiin 2. käsittelyssä, käsittely päättyi

HE 248/2026 vp · taloushallinto · Valtiokonttori · palvelukeskukset
Valmistelu: valtiovarainministeriö 14.10.2026 alkaen · Hankeikkuna VM125:00/2026

Energiajuomien myynti alle 16-vuotiaille kiellettäisiin

Elintarvikelakiin lisättäisiin myynti- ja luovutuskielto. Tavoitteena on vähentää kofeiinin haittoja lapsilla ja nuorilla.

Lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan

HE 315/2026 vp

Valmistelu: maa- ja metsätalousministeriö 9.1.2025 alkaen · 26 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna MMM002:00/2025

Kunnan asuntotonttikaupoista voisi valittaa vain asianosainen

Avoimella menettelyllä tehdyissä asuntotonttikaupoissa pelkkä kunnan jäsenyys ei enää riittäisi valitusoikeuteen.

Lähetettiin hallintovaliokuntaan, perustuslakivaliokunta antaa lausunnon

HE 302/2026 vp

Valmistelu: valtiovarainministeriö 2.9.2026 alkaen · 60 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna VM108:00/2026

Liikennerikkomusten tiedot liikkuisivat helpommin EU-maiden välillä

Seuraamusten periminen toisesta EU-maasta helpottuisi. Käyttöön tulisi eurooppalainen vammaisten pysäköintilupa.

Lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan

HE 318/2026 vp

Valmistelu: liikenne- ja viestintäministeriö 4.11.2025 alkaen · 21 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna LVM053:00/2025

Merenkulun lakeja kevennetään ja päivitetään

Muutoksia tehtäisiin seitsemään lakiin. Liikenne- ja viestintävirasto voisi peruuttaa aluksen miehitystodistuksen omasta aloitteestaan.

Lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan

HE 319/2026 vp

Valmistelu: liikenne- ja viestintäministeriö 10.11.2025 alkaen · 18 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna LVM056:00/2025

Hyvinvointialueiden yhteinen tilayhtiö saa poikkeuksen hankintasäännöistä

Valtio, hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä voisivat jatkossakin käyttää yhteisesti omistamaansa Maakuntien tilakeskus Oy:tä.

Lähetettiin hallintovaliokuntaan ilman puheenvuoroja

HE 303/2026 vp

Valmistelu: valtiovarainministeriö 25.6.2026 alkaen · 19 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna VM080:00/2026

Ulkomailla asuvien passit ja henkilökortit myöntäisi ulkoministeriö

Hakemuksen voisi edelleen jättää edustustoon. Ulkomailla voisi jatkossa hakea myös alaikäisen henkilökorttia.

Lähetettiin hallintovaliokuntaan

HE 292/2026 vp

Valmistelu: ulkoministeriö 27.2.2024 alkaen · 7 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna UM006:00/2024

Viljelijöiden tuottajaorganisaatiot voisivat muodostaa yhteenliittymiä

Tavoitteena on vahvistaa viljelijöiden markkina- ja neuvotteluasemaa elintarvikeketjussa.

Lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan

HE 313/2026 vp

Valmistelu: maa- ja metsätalousministeriö 7.10.2026 alkaen · 6 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna MMM036:00/2026

Kalastuksen valvonta ja kalastusalusten rekisteröinti uudistuvat

Esitys täydentää EU:n kalastuksenvalvonta-asetusta. Kaupallisten kalastusalusten rekisteröinnistä säädettäisiin uusi laki.

Lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan

HE 314/2026 vp

Valmistelu: maa- ja metsätalousministeriö 20.12.2024 alkaen · 22 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna MMM071:00/2024

Siviili- ja sotilaskäyttöön sopivien tuotteiden vientivalvonta päivittyy

EU-asetuksen kanssa päällekkäiset säännökset poistettaisiin. Kansalliseen valvontaluetteloon lisättäisiin tuotteita.

Lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan

HE 290/2026 vp

Valmistelu: ulkoministeriö 25.2.2026 alkaen · 16 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna UM003:00/2026

Kehittyviin maihin myönnettäville tuetuille luotoille uusi laki

Laissa säädettäisiin tarkemmin tuen edellytyksistä ja valvonnasta. Myös Finnvera-konsernin yhtiöt voisivat toimia luotonantajina.

Lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan

HE 291/2026 vp

Valmistelu: ulkoministeriö 2.1.2024 alkaen · 16 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna UM002:00/2024

Rata- ja tieverkon pitoon lisää turvallisuusvaatimuksia
Liikennehankkeissa olisi arvioitava muiden kuin EU-maiden yritysten osallistumisen turvallisuusriskit. Rataverkon haltija saisi selkeämmät valtuudet reagoida häiriöihin.
Lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan
HE 317/2026 vp
Valmistelu: liikenne- ja viestintäministeriö 25.11.2025 alkaen · 51 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna LVM057:00/2025

Terrorismirikoksen määritelmä laajenee eurooppalaisessa sopimuksessa
Eduskunnalle tuodaan hyväksyttäväksi Euroopan neuvoston yleissopimuksen muutospöytäkirja. Rikoslakiin tehtäisiin vähäinen muutos.
Lähetettiin lakivaliokuntaan
HE 293/2026 vp
Valmistelu: ulkoministeriö 27.11.2025 alkaen · 10 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna UM021:00/2025

Jari Koskela vapautettiin valiokunnan varajäsenyydestä
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan uusi varajäsen valitaan täydennysvaalissa keskiviikkona.
Vapautuspyyntö hyväksyttiin
VAP 48/2026 vp

PÄIVÄN UUTISET

1 Tutkimusrahoituksen korotukset tarkistettaisiin jatkossa joka vuosi

Valtiovarainvaliokunta puoltaa lakimuutosta. Sen mukaan valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen korotukset tarkistettaisiin uusimman talousennusteen mukaan joka vuosi eikä enää kahden vuoden välein. Rahoitukseen voitaisiin laskea enintään 50 miljoonaa euroa innovaatiorahoitusta. Vuoden 2027 korotus olisi 230 miljoonaa euroa nykylain edellyttämän 240 miljoonan euron sijaan. Valiokunta hyväksyi mietinnön äänin 18—2. Jessi Jokelainen (vas) ja Saara Hyrkkö (vihr) ehdottavat vastalauseessaan lain hylkäämistä, koska se heidän mukaansa mahdollistaa leikkaukset parlamentaarisen sovun vastaisesti.

Tavoite 1,2 prosentin rahoitusosuudesta bruttokansantuotteeseen nähden vuonna 2030 säilyy, mutta varsinaiset tutkimus- ja kehittämismenot pienenevät 40 miljoonaa euroa.

VaVM 31/2026 vp · taloudelliset ennusteet · tarkastus · innovaatiot
Valmistelu: valtiovarainministeriö 12.8.2026 alkaen · 39 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna VM096:00/2026

2 Oppositio haastaa hallituksen hyvinvointialueiden tilanteesta

Edustaja Antti Kaikkonen ja 22 muuta edustajaa jättivät välikysymyksen terveys- ja vanhuspalveluista sekä hyvinvointialueiden tilanteesta. Kysyjien mukaan alueiden vaikeuksien taustalla ovat ensisijaisesti hallituksen politiikka ja rahoitusjärjestelmän rakenteelliset puutteet eivätkä alueiden omat päätökset. He katsovat, ettei rahoitusmallia ole korjattu ja että hallitus on leikannut sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoitusta. Välikysymys vetoaa perustuslain velvoitteeseen turvata riittävät palvelut. Se lähetettiin keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi.

Hallituksen on vastattava eduskunnalle opposition arvosteluun hyvinvointialueiden rahoituksesta.

VK 7/2026 vp

3 Sotilastiedustelu saisi laajemmat valtuudet tietoliikenteeseen

Puolustusvaliokunta puoltaa sotilastiedustelulain muutoksia muutettuina. Tietoliikennetiedustelussa voitaisiin hakea tietoa viestien sisällön perusteella ja käyttää hakuehtona Suomessa olevaa laitetta tai osoitetta. Rajavartiolaitos voisi avustaa sotilastiedustelua. Perustuslakivaliokunta edellytti Rajavartiolaitoksen valtuuksien rajaamista. Valiokunta ehdottaa, että hallitus antaa selvityksen lain vaikutuksista perus- ja ihmisoikeuksiin vuoden 2028 loppuun mennessä. Timo Furuholm (vas) jätti mietintöön vastalauseen.

Muuhun kuin valtiolliseen toimijaan kohdistuneesta tiedustelusta ei pääsääntöisesti enää ilmoitettaisi sen kohteena olleelle henkilölle.

PuVM 6/2026 vp · sotilastiedustelu · uhat · tietoliikenne
Valmistelu: puolustusministeriö 29.8.2024 alkaen · 71 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna PLM007:00/2024

5 Metsitystuen palauttamisesta erimielisyyttä alan koosta

Joutoalueiden metsitystuki, josta luovuttiin vuodesta 2024 alkaen, palaisi käyttöön. Vesoittunut entinen maatalousmaa voisi olla tukikelpoista, mutta viljelyssä olevat pienet heikkotuottoiset pellot rajattaisiin pois. Keskustan Eerikki Viljanen ja Olga Oinas-Panuma esittivät metsitysalueen vähimmäiskooksi 0,25 hehtaaria 0,5 hehtaarin sijaan. Vihreiden Tiina Elo varoitti tuen voivan ohjautua turvemaille. Mietintöön on jätetty kaksi vastalausetta.

Maanomistajat voisivat hakea tukea joutoalueiden metsittämiseen 31.3.2027 alkaen.

HE 178/2026 vp · maatalousmaa · joutomaa · metsitys
Valmistelu: maa- ja metsätalousministeriö 3.2.2025 alkaen · 37 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna MMM053:00/2025

4 Kuntien tonttikauppojen valitusoikeutta rajattaisiin

Kunnan asuntotonttikaupoista voisi jatkossa valittaa vain asianosainen. Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen perusteli muutosta sillä, etteivät sarjavalitukset saa viivästyttää perheiden rakennushankkeita. Lauri Lyly (sd) piti esitystä suppeampana kuin 136 kansanedustajan lakialoitetta. Alviina Alametsä (vihr) ehdotti Kuntaliiton mallia. Ben Zyskowicz (kok) piti hallinto-oikeuden 310 euron valitusmaksua liian pienenä. Ikosen mukaan laajempaa rajausta ei esitetty, koska se voisi olla ristiriidassa EU-oikeuden kanssa.

Pelkkä kunnan jäsenyys ei enää riittäisi valitusoikeuteen kunnan asuntotonttikaupoista.

HE 302/2026 vp
Valmistelu: valtiovarainministeriö 2.9.2026 alkaen · 60 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna VM108:00/2026

SALIN TUNNELMA

127 puheenvuoroa · 23 vastauspuheenvuoroa · 5 h 14 min

Salissa käytettiin 127 puheenvuoroa, joista 23 oli vastauspuheenvuoroja, yhteensä 314 minuuttia. Eniten kiisteltiin rajalain jatkosta: siitä käytettiin 45 puheenvuoroa. Perussuomalaiset arvostelivat vasemmistoliiton ja vihreiden kantaa. Sosiaalidemokraatit vastasivat perussuomalaisille neljästi esimerkiksi siitä, ovatko ihmisoikeussopimukset vanhentuneita. Kokoomus vastasi sosiaalidemokraateille neljästi. Kuntalain valitusoikeudesta käytiin vilkas vastauspuheenvuorojen vaihto, ja kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen vastasi kysymyksiin. Useimmat muut esitykset käsiteltiin ilman vastauspuheenvuoroja, ja eri puolueiden puhujat kannattivat niitä laajalti.

SALIN LINJAT

KESK Keskusta tuki rajalain jatkamista yksimielisesti ja kannatti metsitystuen palauttamista pienemmällä vähimmäisalalla. Kuntalain muutosta puolueen puhujat pitivät oikeansuuntaisena sarjavalittamisen hillitsemiseksi.

KOK Kokoomus piti rajalain jatkamista välttämättömänä varautumisena ja kannatti energiajuomien myyntikieltoa. Puolueen puhujat vaativat hallinto-oikeuden valitusmaksun korottamista.

PS Perussuomalaiset kannattivat rajalain jatkamista ja arvostelivat vasemmistoliiton ja vihreiden vastustusta. Miko Bergbom piti ihmisoikeussopimuksia osin vanhentuneina.

SD Sosiaalidemokraatit kannattivat rajalain jatkamista mutta korostivat oikeusvaltiota eivätkä pitäneet ihmisoikeussopimuksia vanhentuneina. Kuntalain muutosta puolue halusi laajentaa.

VAS Vasemmistoliitto vaati rajalain hylkäämistä perustuslain, ihmisoikeussopimusten ja EU-oikeuden vastaisena. Puolue esitti myös raaputusarpojen lahjoittamista koskevien lakiehdotusten hylkäämistä rahapelihaittojen vuoksi.

VIHR Vihreät kannattivat rajalain hylkäämistä ja esittävät metsitystukilain hylkäämistä toisessa käsittelyssä. Kuntalain muutosta puolue piti liian suppeana.

R Henrik Wickström kannatti metsitystuen palauttamista. Hän varoitti energiajuomakiellon voivan kasvattaa harmaita markkinoita.

KIMMO KILJUNEN (SD)
Laki kumoaa käytännössä palautuskiellon ja joukkokarkotuskiellon. Hän äänestää silti lain puolesta, koska se mahdollistaa suljetun itärajan hallitun avaamisen.

AINO-KAISA PEKONEN (VAS)
Käännytyslaki on perustuslain, ihmisoikeussopimusten ja EU-oikeuden vastainen. Lakiehdotus pitää hylätä, eikä sitä pidä julistaa kiireelliseksi.

MIKO BERGBOM (PS)
Ihmisoikeussopimukset ovat vanhentuneita, koska ne eivät tunnista Venäjän tapaa käyttää turvapaikkajärjestelmää painostukseen.

JOHANNES KOSKINEN (SD)
Ihmisoikeussopimukset eivät ole vanhentuneet. Perustuslakivaliokunnan mukaan Suomi voi kuitenkin suojata täysivaltaisuuttaan, jos vieras valtio käyttää sopimuksia väärin.

ANNA-KAISA IKONEN (KUNTA- JA ALUEMINISTERI)
Laajempaa valitusoikeuden rajausta ei esitetty mahdollisen EU-oikeuden ristiriidan vuoksi. Eduskunta voi kuitenkin arvioida sitä.

MEDIA JA SALI

Päivän eduskunta-asioista seurattujen medioiden jutuissa näkyivät laajimmin rajalain jatkaminen ja keskustan välikysymys hyvinvointialueista. Useimmat lakiesitykset eivät näkyneet jutuissa.

Rajalaki näkyi mediassa Sdp:n sisäisenä kiistana

LAAJA

Salissa suurin osa puhujista kannatti lain jatkamista. Vasemmistoliitto ja vihreät vaativat sen hylkäämistä perustuslain ja ihmisoikeussopimusten vastaisena. Mediassa laki näkyi ennen kaikkea Sdp:n ryhmäkurina: Helsingin Sanomien mukaan ”Sdp pani kapinalliset kansanedustajat ruotuun” ja Ilta-Sanomat kertoi poissaoloille vaaditusta lääkärintodistuksesta, minkä ryhmän puheenjohtaja Tytti Tuppurainen kiisti. Iltapäivälehdet ja Helsingin Sanomat puhuivat käännytyslaista, Yle ja MTV Uutiset rajaturvallisuuslaista. MTV Uutiset kytki lain Viron rajansulkuun sisäministeri Mari Rantasen sanoin ”Pahis löytyy Moskovasta”.

Helsingin Sanomat 12.11.: Käännytyslaki | Sdp pani kapinalliset kansanedustajat ruotuun
Helsingin Sanomat 13.11.: Käännytyslaki | IS: Sdp vaatii lääkärintodistuksen, jos kansanedustaja on poissa äänestyksessä
MTV Uutiset 16.11.: ”Pahis löytyy Moskovasta” – näin Mari Rantanen perustelee rajaturvallisuuslakia

HE 148/2026 vp

Välikysymys näkyi uhkauksena ja vastasyytöksinä

LAAJA

Välikysymyksessä alueiden vaikeuksien syyksi nimettiin hallituksen politiikka ja rahoitusjärjestelmän rakenteelliset puutteet. Mediassa asetelma näkyi kärjistettynä: MTV Uutiset otsikoi Antti Kurvisen ”kovasta uhkauksesta” ja Ilta-Sanomat nosti otsikkoon ministerin kysymyksen ”Onko keskusta ollut lainkaan hereillä?”. Helsingin Sanomat kertoi palvelujen sulkemisesta ja siitä, että poliitikoissa ”näkyy jo paniikin oireita”.

MTV Uutiset 12.11.: Video: Keskustan Kurviselta kova uhkaus hallitukselle
Ilta-Sanomat 11.11.: Ministeri lyttää Kaikkosen vaatimukset: ”Onko keskusta ollut lainkaan hereillä?”
Helsingin Sanomat 15.11.: Soten säästöt | Sulut etenevät: Poliitikoissa näkyy jo paniikin oireita

VK 7/2026 vp

Sotilastiedustelun valtuudet kehystettiin vastaukseksi Venäjään VÄHÄINEN

Asiakirjassa painottuivat tietoliikennetiedustelun uudet hakuehdot ja perustuslakivaliokunnan vaatimus rajata Rajavartiolaitoksen valtuuksia. Iltalehti ja Ilta-Sanomat kehystivät mietinnön vastaukseksi Venäjään otsikoilla ”Suomi reagoi Venäjä-uhkaan” ja ”Uusia keinoja Venäjää vastaan”. Helsingin Sanomat käsitteli tiedustelulakeja laajemmin salaisen kuuntelun ja kiireellisen perustuslain muutoksen kannalta.

Iltalehti 17.11.: Suomi reagoi Venäjä-uhkaan – Lakimuutos ”välttämätön”
Ilta-Sanomat 17.11.: Uusia keinoja Venäjää vastaan tulossa
Helsingin Sanomat 13.11.: Tiedustelulait | Tiedustelun vapauttamista ajetaan nyt kiireellä läpi, Sdp kertoo ehtonsa perustuslain muutokseen

PuVM 6/2026 vp

Energiajuomakielto kaupan ilmiönä VÄHÄINEN

Iltalehti kertoi lähetekeskustelusta otsikolla ”Huolestuttava ilmiö Lidleissä, Citymarketeissa ja Prismoissa” ja nosti esiin Sdp:n Riitta Kaarisalon toukokuussa jättämän toimenpidealoitteen. Salissa kokoomus kannatti kieltoa. RKP:n Henrik Wickström varoitti sen voivan kasvattaa harmaita markkinoita.

HE 315/2026 vp

Tutkimusrahoituksen korotukset tarkistettaisiin vuosittain EI NÄKYNYT

Valtiovarainvaliokunnan puoltama muutos ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Muutoksen myötä vuoden 2027 korotus olisi 230 miljoonaa euroa nykylain edellyttämän 240 miljoonan euron sijaan.

VaVM 31/2026 vp

Metsitystuen palauttaminen EI NÄKYNYT

Lakiesitys ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Salissa keskusta esitti pienempää vähimmäisalaa. Vihreät esittävät lain hylkäämistä. Yle kertoi samalla viikolla turvepellolle tehdystä yritysten ilmastometsityksestä, jota haastatellut asiantuntijat arvostelivat.

Yle 11.11.: Veimme asiantuntijan Hesburgerin metsään – hän kertoo, mikä siellä on pielessä

HE 178/2026 vp

Jäi uutisoinnin ulkopuolelle. Kuntien tonttikauppojen valitusoikeuden rajaaminen, josta salissa keskusteltiin usean puolueen puheenvuoroin, ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Myöskään raaputusarpojen lahjoittamista koskeva esitys, jonka hylkäämistä vasemmistoliitto esitti, ei näkynyt jutuissa.

Seuranta 11.11.–17.11.: kotimainen media, 3400 verkkojuttua.

TULOSSA

- **ke 18.11. klo 14** Täysistunto äänestää rajalain jatkosta, rakentamislain muutoksesta ja metsitystuesta. Kaikkiin mietintöihin on jätetty vastalause.
- **ke 18.11.** Ainakin neljä valiokuntaa käsittelee uutta valmiuslakia.
- **ke 18.11.** Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kuulee alustatyölaista muun muassa Woltia ja Uber Eatsia.
- **ke 18.11.** Oikeuskansleri Janne Salminen kuultavana sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämislain muutoksista.
- **ke 18.11.** Lakivaliokunta keskustelee varmuusvankeudesta ja elinkautisvankien vapauttamisesta.
- **to 19.11.** Sosiaaliturvaministeri Karoliina Partanen kuultavana sosiaali- ja terveysministeriön vuoden 2027 määrärahoista.

LYHYESTI

- Kim Berg (sd) ja Bella Forsgrén (vihr) pitivät matalampaa kotoutumistukea yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallisena. HE 109/2026 vp
- Talousvaliokunta vaatii maankäyttösopimusten korvauksiin oikeasuhtaisuutta. Johannes Yrttiaho (vas) jätti eriävän mielipiteen. TaVL 36/2026 vp
- Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on vuonna 2027 0,74 prosenttia palkasta. EV 164/2026 vp
- Alkoholiveroa tarkistetaan vuodesta 2028 alkaen vuosittain indeksin mukaan. EV 160/2026 vp
- Kirjallinen kysymys: miksi ministeri Ville Tavio jätti seitsemän Somalian järjestöhanketta rahoittamatta? KK 497/2026 vp
- Pia Lohikoski (vas) kysyy, rajoitetaanko palkattomien koulutussopimusten kestoa. KK 498/2026 vp
- Viranomaisen automaattisen neuvonnan on kerrottava olevansa kone ja tarjottava yhteys ihmiseen. EV 159/2026 vp
- Tuotevastuu laajenee ohjelmistoihin, digitaalisiin palveluihin ja sähköön. EV 172/2026 vp

Aineisto: 77 eduskunnan asiakirjaa, joista 68 analysoitu ja 9 vain PDF:nä; 127 puheenvuoroa.

KAIKKI PUHEENVUOROT PUOLUEITTAIN

Jokaisesta puheenvuorosta on tässä yhden virkkeen tiivistelmä sen yleisteemasta. Puheenvuorot ovat kokonaisuudessaan täysistuntojen pöytäkirjoissa.

KOK 22 puheenvuoroa

Ben Zyskowicz HE 302/2026 vp Hallinto-oikeuden 310 euron valitusmaksu on aivan liian pieni, koska sillä voi käytännössä pysäyttää miljoonien eurojen hankkeen.

Arto Satonen HE 302/2026 vp Sarjavalittamiseen tartuttiin nopeasti, mutta valitusmaksua on korotettava, koska tekoäly tekee valitusten laatimisesta erittäin helppoa.

Janne Jukkola HE 290/2026 vp Droonien vientivalvonnan aukkojen korjaaminen vaikeuttaa teknologian päätymistä Venäjälle, mutta valvonnan on oltava yrityksille selkeää ja sujuvaa.

Milla Lahdenperä HE 290/2026 vp Esitys on hyvä, mutta vientilupien käsittelyn on oltava huolellinen ja sujuva ja erityisesti pienet teknologiayritykset tarvitsevat selkeitä ohjeita ja viranomaisten neuvontaa.

Milla Lahdenperä HE 291/2026 vp Esitys on erinomainen, koska se helpottaa suomalaisen osaamisen vientiä kehittyviin maihin, mutta veronmaksajien rahojen käyttöä on valvottava tarkasti.

Juha Hänninen HE 292/2026 vp Passien pidempi voimassaoloaika helpottaa kansalaisten arkea ja vähentää kustannuksia vaarantamatta turvallisuutta, koska passit perustuvat biometriseen tunnistamiseen.

Juha Hänninen HE 293/2026 vp Esitys päivittää terrorismirikoksen määritelmän nykyuhkia vastaavaksi, tunnistaa vakavat tietojärjestelmähyökkäykset terrorismiksi ja vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä, koska yksikään valtio ei torju terrorismia yksin.

Juha Hänninen HE 313/2026 vp Energiajuomien myyntikielto alle 16-vuotiaille on perusteltu lasten terveyttä tukeva uudistus, joka korvaa kaupoittain vaihdelleet käytännöt yhtenäisillä säännöillä.

Milla Lahdenperä HE 313/2026 vp Lakimuutos parantaa viljelijöiden heikkoa neuvotteluasemaa, mutta uusien mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää tuottajilta omaa aktiivisuutta ja yhteistyötä.

Janne Jukkola HE 313/2026 vp Esitys täydentää uudistettua elintarvikemarkkinalakia ja antaa tuottajille keinoja yhdistää voimiaan, sillä suomalaisen ruuan arvon pitää näkyä alkutuottajan saamassa korvauksessa.

Milla Lahdenperä HE 314/2026 vp Uudet EU-velvoitteet eivät saa aiheuttaa vaikeassa tilanteessa olevalle pienimuotoiselle rannikkokalastukselle kohtuuttomia kustannuksia, vaan digitalisaation pitäisi helpottaa kalastajan arkea.

Janne Jukkola HE 315/2026 vp Yhtenäinen ikäraja tukee vanhempia ja suojaa nuorten kehitystä, mutta on ratkaistava, miten estetään kieltoa tekemästä energiajuomista houkuttelevia ja trendikkäitä.

Juha Hänninen HE 315/2026 vp Energiajuomien myyntikielto alle 16-vuotiaille on kohtuullinen ja perusteltu uudistus, joka tukee lasten unta, terveyttä ja koulunkäyntiä sekä yhtenäistää kauppojen käytännöt.

Milla Lahdenperä HE 315/2026 vp Kielto suojaa nuorten terveyttä ja hampaita, mutta ikärajan lisäksi tarvitaan tietoa energiajuomien vaikutuksista ja terveellisiin valintoihin ohjaamista.

Milla Lahdenperä HE 178/2026 vp Metsitystuen palauttaminen yhdistää järkevästi maanomistajan mahdollisuudet, metsätalouden ja ilmastohyödyt eikä koske viljelykelpoisia peltoja, jotka ovat osa huoltovarmuutta.

Juha Hänninen HE 148/2026 vp Lain jatkaminen vuoden 2028 loppuun on vastuullista varautumista, mutta toimivaltuuksia käytettäessä on kunnioitettava perustuslakia ja kansainvälisiä velvoitteita.

Janne Jukkola HE 148/2026 vp Lain jatkaminen on välttämätöntä, jotta viranomaisilla on valmiiksi lailliset keinot Venäjän uutta painostusta vastaan; vastustajien pitäisi kertoa konkreettinen vaihtoehtonsa.

Milla Lahdenperä HE 148/2026 vp Suomen on voitava reagoida nopeasti vakavaan uhkaan, joten lain voimassaolon jatkaminen vuoden 2028 loppuun on päivänselvää.

Juha Hänninen HE 148/2026 vp Välineellistetty maahantulo on vihamielistä vaikuttamista, joten lain jatkaminen on vastuullista varautumista; Suomen on itse päätettävä turvallisuudestaan perustuslakia kunnioittaen.

Janne Jukkola HE 148/2026 vp Venäjän hybridivaikuttaminen Euroopassa osoittaa varautumisen tarpeen, joten lain jatkaminen poikkeustilanteita varten on välttämätöntä; oikeusvaltion on pystyttävä puolustamaan itseään.

Oskari Valtola HE 148/2026 vp Kannattaa jatkamista ja kiistää Amnestyn väitteen lain perustuslain vastaisuudesta, sillä perustuslaki sallii rajatun poikkeuksen ja lain käyttö on viimesijaista.

Juha Hänninen HE 148/2026 vp Vasemmistoliiton tulisi perustella kantansa avoimesti, sillä kansallinen turvallisuus sekä Suomen vapauden ja itsenäisyyden varmistaminen ovat eduskunnan tärkein tehtävä.

PS 37 puheenvuoroa

Miko Bergbom HE 302/2026 vp Koko valitusjärjestelmä on käytävä läpi, ja hallinto-oikeuden 310 euron maksu on liian matala kiusallaan valittaville järjestöille.

Veijo Niemi HE 302/2026 vp Tampereen sarjavalitusten loppuminen olisi tervetullutta; lisäksi kuntien pitäisi lakata epäämästä rakennuslupia epämääräisellä perusteella ”saattaa haitata tulevaa kaavoitusta”.

Jaana Strandman HE 302/2026 vp Muutos koskee suppeaa joukkoa päätöksiä ja nopeuttaa tavallisten ihmisten asuntohankkeita, kun kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet kaavoitukseen ja luovutusperiaatteisiin säilyvät.

Jaana Strandman HE 290/2026 vp Esitys vastaa muuttuneeseen turvallisuusympäristöön lisäämällä droonit komponentteineen valvontaan ja vaikeuttaa teknologian päätymistä Venäjän sotilaalliseen käyttöön.

Veijo Niemi HE 290/2026 vp Ministeriltä kysytään, voiko laajasti toimiva droneyritys kiertää uudet vientirajoitukset muissa maissa toimivien sisaryritystensä kautta.

Minna Reijonen HE 290/2026 vp Esitystä kannatetaan, koska kaksikäyttötuotteiden vientivalvonta estää tuotteiden käytön Suomea vastaan, mutta suomalaisyritysten on silti pärjättävä kansainvälisessä kilpailussa.

Minna Reijonen HE 291/2026 vp Suomalaisen intressin kirjaaminen lakiin on tärkeää ja kehitysyhteistyöstä on karsittava, kuten ministeri teki päättäessään, ettei Somalialle anneta enää rahaa.

Jaana Strandman HE 317/2026 vp Kolmansien maiden yritysten riskiarviointi on perusteltua, hallitus on panostanut liikenneverkkoon ja seuraavan hallituksen on keskityttävä alempaan tieverkkoon.

Veijo Niemi HE 317/2026 vp Ministeriltä kysytään huoltovarmuuden vuoksi, etenevätkö rata- ja tiehankkeet Tromssan ja Narvikin suuntaan ja miten siltojen kestävyys ja raideleveysero huomioidaan.

Mikko Lundén HE 292/2026 vp Ulkomailla haettavien passien ja henkilökorttien päätösvallan keskittäminen ulkoministeriölle selkeyttää hallintoa, eikä palvelu muutu, sillä hakeminen onnistuu edelleen edustustoissa.

Ritva Elomaa HE 313/2026 vp Tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymät vahvistavat viljelijöiden neuvotteluasemaa myös hinnoista, joten esitys on tervetullut ja konkreettinen keino turvata kotimaisen ruuantuotannon tulevaisuutta.

Jaana Strandman HE 313/2026 vp Esitys on erinomainen, sillä tuottajien yhteistyö markkinoinnissa, logistiikassa ja sopimusneuvotteluissa vahvistaa neuvotteluasemaa ilman merkittäviä kustannuksia valtiolle tai hallinnollista lisätaakkaa.

Ritva Elomaa HE 314/2026 vp Kotitarvekalastuksen ja kaupallisen kalastuksen raja on vedettävä selvästi, koska suuria saaliita myydään avoimesti ilman ammattikalastajien velvoitteita ja sääntöjen on oltava kaikille tasapuoliset.

Jaana Strandman HE 314/2026 vp Digitalisoituva valvonta on toteutettava kalastajien hallinnollista taakkaa kasvattamatta pienimuotoisen kalastuksen turvaamiseksi, minkä lisäksi kotimaisen kalan käyttöä kannattaa lisätä.

Ritva Elomaa HE 315/2026 vp Myyntikielto on tarpeellinen ennaltaehkäisevä toimenpide, koska suositukset eivät ole riittäneet, mutta kiellon syyt on perusteltava nuorille hyvin, ettei kielto lisää kiinnostusta.

Jaana Strandman HE 315/2026 vp Lakisääteinen 16 vuoden ikäraja on perusteltu, koska se yhdenmukaistaa kauppojen käytännöt ja helpottaa kasvatustyötä, minkä lisäksi nuorille suunnattuun markkinointiin on kiinnitettävä huomiota.

Mikko Lundén HE 315/2026 vp Vanhemmilla on ensisijainen vastuu eikä kaikkea pidä ratkaista kielloilla, mutta jos kielto tulee, yhtenäinen ikäraja ja selkeät pelisäännöt kaupoille ovat hyvä asia.

Ritva Elomaa HE 178/2026 vp Maa- ja metsätalousvaliokunta puoltaa joutoalueiden metsitystuen palauttamista keväästä 2027 niin, että viljelyssä olevat pellot ja luontoarvoiltaan merkittävät alueet jäävät tuen ulkopuolelle.

Jaana Strandman HE 178/2026 vp Metsitystuen palauttaminen on tärkeää maanomistajille ja metsätaloudelle, kunhan tuki on kustannustehokas ja hallinnollisesti kevyt eikä arvokkaita niittyjä ja ketoja metsitetä.

Joakim Vigelius HE 148/2026 vp Vasemmistoliiton linjalla Suomi joutuisi ottamaan vastaan kaikki Venäjän rajalle ohjaamat tulijat, jolloin Venäjä käytännössä päättäisi, kuka Suomeen tulee ja jää.

Miko Bergbom HE 148/2026 vp Ihmisoikeussopimukset ovat vanhentuneita, koska ne eivät tunnista Venäjän tapaa käyttää turvapaikkajärjestelmää painostukseen; ilman lakia Venäjä päättäisi, kuka Suomeen tulee.

Jaana Strandman HE 148/2026 vp Laki on välttämätön varautumiskeino; jokaisen edustajan on kannettava vastuu äänestyksessä, jossa kiireellisyys vaatii viiden kuudesosan ja hyväksyminen kahden kolmasosan enemmistön.

Miko Bergbom HE 148/2026 vp Ihmisoikeussopimukset ovat osin vanhentuneita ja kaipaavat päivitystä, koska ne eivät täysin tunnista välineellistettyä maahantuloa; laki paikkaa tämän puutteen.

Miko Bergbom HE 148/2026 vp Turvallisuusviranomaiset ja perustuslakivaliokunta tukevat lakia; ilman sitä Suomi olisi aseeton, jos Venäjä ohjaisi rajalle kymmeniätuhansia ihmisiä.

Joakim Vigelius HE 148/2026 vp Laki on tärkeä Suomen täysivaltaisuudelle, koska suljettukaan raja ei estä Venäjää ohjaamasta kymmeniätuhansia ihmisiä pitkän aitaamattoman maastorajan yli.

Mikko Lundén HE 148/2026 vp Rajalaki on kansallisen turvallisuuden viimesijainen keino, jonka jatkaminen vuoden 2028 loppuun on välttämätöntä, vaikka sitä ei ole tarvinnut ottaa käyttöön.

Miko Bergbom HE 148/2026 vp Vasemmistoliiton ja vihreiden vastustus on moraaliposeerausta, koska ne tietävät muiden vastuullisten edustajien hyväksyvän lain joka tapauksessa.

Joakim Vigelius HE 148/2026 vp Laki antaa Suomelle mahdollisuuden käännyttää Venäjän masinoimat turvapaikanhakijat; valitettavasti lain vastustajat eivät ole salissa perustelemassa kantaansa.

Joakim Vigelius HE 148/2026 vp Vasemmistoliiton tarjoamat nopeutetut käsittelyt ja EU-apu eivät riittäisi, jos Venäjä ohjaisi jopa 100 000 turvapaikanhakijaa rajalle, vaan johtaisivat vuoden 2015 kaltaiseen tilanteeseen.

Miko Bergbom HE 148/2026 vp Vasemmistoliiton linjalla Suomi luovuttaisi Venäjälle päätösvallan maahantulosta; joukkomaahantulossa maahan voisi päätyä tuhansia vakaviin rikoksiin syyllistyneitä.

Juho Eerola HE 148/2026 vp Pienen maan voima kansallisen turvallisuuden kysymyksissä on yksimielisyys; ilman käännytysmahdollisuutta rajalle tulevien joukossa voisi olla hybridivaikuttajia.

Joakim Vigelius HE 148/2026 vp Vasemmistoliiton vaihtoehdot vain hoitaisivat Venäjän ohjaamaa maahantuloa Suomen sisällä, vaikka ilmiö pitäisi pysäyttää jo rajalle ennen kuin turvapaikkahakemukset kuormittavat yhteiskuntaa.

Miko Bergbom HE 148/2026 vp Vasemmistoliiton linja jättäisi Venäjälle vallan päättää Suomen rajan ylittäjistä; lisäksi puheenjohtaja Minja Koskelan väite sosiaalidemokraattien painostamisesta on vakava syytös, johon pitää vastata.

Joakim Vigelius HE 148/2026 vp Jos vihreät ja vasemmistoliitto saavat seuraavissa vaaleissa yli kuudesosan paikoista, ne voivat yhdessä kaataa viiden kuudesosan enemmistöä vaativan rajaturvallisuuslain jatkon.

Miko Bergbom HE 148/2026 vp Tulevaisuuteen on varauduttava nyt, sillä Venäjän uhka jatkuu ja vihreät ja vasemmistoliitto voisivat kaataa poikkeuslain jatkon, mikä suomalaisten pitää tietää ennen vaaleja.

Miko Bergbom HE 148/2026 vp Venäjä tuntee jo vasemmistoliiton ja vihreiden turvapaikkalinjan, joten eduskunnan on tehtävä päätöksiä, jotka turvaavat Suomen suvereniteetin kaikissa tilanteissa.

Mikko Lundén HE 225/2026 vp Tunnistautumisvelvollisuuden lopettama arpojen lahjoittamisperinne palautuu odotetusti, kun taas rahapelihaitat huomioidaan säilyttämällä ostajan tunnistautuminen ja voiton lunastajan täysi-ikäisyysvaatimus.

SD 18 puheenvuoroa

Juha Viitala HE 302/2026 vp Sarjavalittajiin on puututtava myös lailla; hän kysyy, miksi esitys on suppeampi kuin kansanedustaja Lauri Lylyn lakialoite.

Lauri Lyly HE 302/2026 vp Esitys on hyvä mutta suppeampi kuin 136 kansanedustajan lakialoite, joten sitä kannattaa laajentaa ja käsittelyä nopeuttaa esimerkiksi yhden tuomarin ratkaisuilla.

Lauri Lyly HE 302/2026 vp Esitystä pitäisi laajentaa koskemaan myös yrityksille ja yhteisöille tehtäviä tonttikauppoja sekä selvittää Kuntaliiton mallia ja kevennettyjä hylkäysmenettelyjä.

Anna-Kristiina Mikkonen HE 317/2026 vp Turvallisuus syntyy kunnossa olevista väylistä, joten korjausvelkaan on puututtava ja rahoitus turvattava koko maassa, erityisesti Itä-Suomessa ja lossiyhteyksissä.

Lauri Lyly HE 292/2026 vp Hallinnon rakenteita ja biometristen tietojen käyttöä yhdistävä uudistus on järkevä, mutta ydinkysymys on, että Suomen passi on vain siihen oikeutetuilla.

Kimmo Kiljunen HE 148/2026 vp Laki kumoaa käytännössä palautuskiellon ja joukkokarkotuskiellon, mutta puhuja äänestää sen puolesta, koska laki mahdollistaa nyt suljetun itärajan hallitun avaamisen.

Paula Werning HE 148/2026 vp Lain jatkaminen on välttämätöntä, koska asiantuntijoiden ja rajaviranomaisten mukaan muuten keinot vastata Venäjän painostukseen puuttuisivat, vaikka lakia ei ole vielä käytetty.

Johannes Koskinen HE 148/2026 vp Ihmisoikeussopimukset eivät ole vanhentuneet, mutta perustuslakivaliokunnan mukaan Suomi voi perustuslain nojalla suojata täysivaltaisuuttaan, jos vieras valtio käyttää sopimuksia väärin.

Kimmo Kiljunen HE 148/2026 vp Kansainväliset ihmisoikeussopimukset eivät ole vanhentuneita; välineellistetty maahantulo on uusi ilmiö, jonka hallintaan tarvittaisiin yhteistä EU-tason lainsäädäntöä.

Paula Werning HE 148/2026 vp Turvallisuus ja oikeusvaltio eivät ole vastakkaisia; valiokunta paransi lain oikeusturvaa, uhka jatkuu ja lain jatkaminen on välttämätöntä.

Anna-Kristiina Mikkonen HE 148/2026 vp Lain jatkaminen viimesijaisena keinona on perusteltua jatkuvan uhan vuoksi, mutta samalla on huolehdittava itäisen rajaseudun elinvoimasta.

Timo Suhonen HE 148/2026 vp Pitää lain jatkamista perusteltuna uhan jatkuessa mutta korostaa oikeusvaltiota ja vaatii valtiolta panostuksia rajan sulkemisesta kärsivän Itä-Suomen elinvoimaan.

Mika Kari HE 148/2026 vp Sosiaalidemokraatit kannattavat jatkamista kansallisen turvallisuuden vuoksi; vasemmistoliiton ja vihreiden vastalause ihmetyttää, koska perustuslakivaliokunta on arvioinut asian seikkaperäisesti.

Lauri Lyly HE 148/2026 vp Tukee esitystä, koska uhka ei ole poistunut eivätkä EU:n keinot ehdi ajoissa; salin laaja yksimielisyys on myös tärkeä viesti ulospäin.

Lauri Lyly HE 148/2026 vp Sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmä äänestää lain puolesta, eikä kahden vuoden päähän kannata nyt spekuloida, koska laki säädetään kulloisenkin uhkatilanteen mukaan.

Paula Werning HE 148/2026 vp Sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmä ei anna poikkeuslupia vaan edellyttää kaikkien äänestävän lain puolesta, eikä puoluekokouksen päätöksen sitovuus ole painostusta.

Lauri Lyly HE 148/2026 vp Kahden vuoden päähän ulottuva spekulointi on haitallista, koska turvallisuutta uhkaavat tahot voivat hyödyntää sitä; tilanne pitää arvioida silloin senhetkisin keinoin.

Paula Werning HE 225/2026 vp Täysi-ikäisen mahdollisuus lunastaa lahjaksi saadun raaputusarvan voitto ilman tunnistautumista on järkevä korjaus, sillä lahja-arpa on pieni ilahdus eikä merkittävä pelitapahtuma.

KESK 23 puheenvuoroa

Markus Lohi HE 302/2026 vp Esitys on fiksu askel oikeaan suuntaan, sillä valitusoikeutta ei saa käyttää väärin hankkeiden viivyttämiseen.

Hannu Hoskonen HE 302/2026 vp Valitusoikeuden väärinkäyttö on saatava kuriin, sillä esimerkiksi Lieksassa valitukset viivästyttivät sillan rakentamista 12 vuotta ja maksoivat kaupungille miljoonia.

Eerikki Viljanen HE 302/2026 vp Valitusoikeus kuuluu demokratiaan, mutta sarjavalittamiseen on puututtava; esitys on oikeansuuntainen, koska asianosaisten oikeus perusteltuihin valituksiin säilyy.

Eerikki Viljanen HE 302/2026 vp Esitys on kannatettava, mutta valiokunnan on arvioitava korkeimman hallinto-oikeuden ja Kuntaliiton kritiikki, jotta rajoitukset kohdistuvat oikeaan joukkoon.

Eerikki Viljanen HE 290/2026 vp Droonien vuoksi kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa on tiukennettava, mutta pienille ja keskisuurille yrityksille tarvitaan joustoja, jotta byrokratia ei hidasta kasvua.

Eerikki Viljanen HE 291/2026 vp Esitys on kannatettava, koska tuetut luotot auttavat suomalaisyrityksiä kehittyvien maiden hankkeisiin ja täsmennykset varmistavat, että julkinen rahoitus täydentää yksityistä rahoitusta.

Eerikki Viljanen HE 317/2026 vp Esitys vie lainsäädäntöä oikeaan suuntaan, koska se velvoittaa arvioimaan liikennehankkeiden turvallisuusriskit ja vastaa muuttuneeseen toimintaympäristöön.

Mauri Kontu HE 317/2026 vp Keskusta kannattaa esitystä, mutta riskienhallinnan on oltava oikeasuhtaista ja korjausvelka vaatii sääntelyn lisäksi riittäviä investointeja koko maan väyläverkkoon.

Eerikki Viljanen HE 313/2026 vp Tervetullut esitys vastaa sisällöltään puhujan aiempaa lakialoitetta ja tulisi saada voimaan vuoden 2027 alusta, jotta viljelijät voivat koota markkinavoimaansa.

Mauri Kontu HE 313/2026 vp Keskusta kannattaa esitystä, mutta jatkossa on selvitettävä indeksipohjaista sopimushinnoittelua, jotta lannoite- ja energiakustannusten riski ei jäisi yksin viljelijälle.

Eerikki Viljanen HE 313/2026 vp Hajanaisten viljelijöiden voimien kokoaminen tasapainottaa markkinoita, ammattimaistaa kauppaa ja tukee elintarvikeviennin kasvua, joten lakiehdotus on kaikin tavoin kannatettava.

Hannu Hoskonen HE 315/2026 vp Esitys on erinomainen ja vastuullinen, koska se suojaa kasvavia lapsia, eikä riittävää unta, ravintoa ja liikuntaa voi korvata energiajuomilla.

Olga Oinas-Panuma HE 315/2026 vp Laki on hyvä ja yhtenäistää kauppojen käytännöt, mutta puuttuminen jo pitkään jatkuneeseen ilmiöön kertoo suomalaisen päätöksenteon hitaudesta.

Hannu Hoskonen HE 178/2026 vp Joutoalueiden metsitys on hyvä asia, mutta karuja avosoita ei kannata metsittää, ja keskusta esittää valiokunnan mietinnön vastalauseen 2 mukaista pykälämuutosta.

Eerikki Viljanen HE 178/2026 vp Keskusta kannattaa metsitystuen palauttamista mutta esittää metsitysalueen vähimmäiskooksi 0,25 hehtaaria 0,5 hehtaarin sijaan, jotta pienetkin joutoalueet voitaisiin metsittää.

Olga Oinas-Panuma HE 178/2026 vp Hallitus korjaa virheensä palauttamalla metsitystuen, mutta vähimmäiskoon pitäisi olla 0,25 hehtaaria, jotta enemmän maata saataisiin puun kasvuun.

Hannu Hoskonen HE 178/2026 vp Metsänomistajilla on jo lakisääteinen velvoite uudistaa metsä, karuja soita ei voi metsittää eikä soiden vettäminen ole ilmastoteko, koska vetetty suo tuottaa metaania.

Eerikki Viljanen HE 178/2026 vp Metsitystuen keskeyttäminen oli virhe ja aiheutti turhia kustannuksia, mutta palauttaminen on tervetullutta ja tuki ei enää lukeudu EU:n vähämerkityksisiin de minimis -tukiin.

Hannu Hoskonen HE 148/2026 vp Suomi päättää täysivaltaisena valtiona itse, keitä maahan päästetään; perustuslakivaliokunnan mukaan sopimukset eivät velvoita vaarantamaan täysivaltaisuutta vieraan valtion painostuksessa.

Markus Lohi HE 148/2026 vp Kannattaa lain jatkamista vuoden 2028 loppuun, koska viranomaisten arvion mukaan välineellistetyn maahantulon uhka jatkuu eikä yhtä tehokkaita vaihtoehtoisia keinoja ole löytynyt.

Eerikki Viljanen HE 148/2026 vp Keskusta tukee yksimielisesti lain jatkamista valiokuntien ja viranomaisten arvioihin luottaen, mutta asiasta tarvittaisiin EU-tasoinen säädös toistuvan kansallisen kiistelyn lopettamiseksi.

Anne Kalmari HE 148/2026 vp Venäjä ei kunnioita ihmisoikeuksia eikä sopimuksia, joten Suomen on varauduttava hybridiuhkiin ja keskusta tukee vahvasti lain jatkamista.

Markus Lohi HE 148/2026 vp Poikkeuslaki on perusteltu, koska oikeusvaltio turvataan parhaiten pitämällä kiinni rajoista ja itsemääräämisoikeudesta; viiden kuudesosan enemmistö osoittaa perustuslain noudattamista.

VIHR 4 puheenvuoroa

Alviina Alametsä HE 302/2026 vp Esitys jää liian suppeaksi; parempi olisi Kuntaliiton malli, jossa tuomioistuin voisi kunnan hakemuksesta rajoittaa yksittäisen sarjavalittajan valitusoikeutta määräajaksi.

Tiina Elo HE 178/2026 vp Tavoite on kannatettava, mutta tuki voi ohjautua turvemaille luonnon ja vesistöjen kustannuksella, joten vihreät esittävät lakiehdotuksen hylkäämistä toisessa käsittelyssä.

Alviina Alametsä HE 148/2026 vp Kannattaa lain hylkäämistä, koska oikeustieteilijöiden mukaan se on ristiriidassa perustuslain, ihmisoikeussopimusten ja EU-oikeuden kanssa; uhkaan voi vastata muillakin keinoilla.

Alviina Alametsä HE 148/2026 vp
Kannattaa lain hylkäämistä, koska ihmisoikeussopimukset suojaavat etenkin pieniä valtioita ja turvallisuudesta voi huolehtia sälyttämättä raskasta vastuuta yksittäisille rajavartijoille.

VAS 4 puheenvuoroa

Aino-Kaisa Pekonen HE 148/2026 vp
Käännytyslaki on perustuslain, ihmisoikeussopimusten ja EU-oikeuden vastainen eikä sen voimassaoloa pidä jatkaa, joten lakiehdotus tulee hylätä eikä sitä pidä julistaa kiireelliseksi.

Aino-Kaisa Pekonen HE 148/2026 vp
Ihmisoikeusvelvoitteiden noudattaminen ei tarkoita antautumista hybridivaikuttamiselle, vaan Suomi voi valvoa rajojaan oikeusvaltion tavoin esimerkiksi EU:n uuden kriisiasetuksen keinoin.

Aino-Kaisa Pekonen HE 225/2026 vp
Arpojen lahjoittamisen salliminen normalisoi rahapelaamista ja voi altistaa haavoittuvassa asemassa olevia ja alaikäisiä pelihaitoille, joten lakiehdotukset tulee hylätä.

Laura Meriluoto HE 225/2026 vp Esitys sivuuttaa asiantuntijoiden varoitukset rahapelihaittojen kasvusta samalla kun haittoja ehkäisevät järjestöt jäävät ilman rahoitusta, joten lakiehdotukset tulee hylätä.

R 3 puheenvuoroa

Henrik Wickström HE 314/2026 vp
Valvontaa tarvitaan, mutta hallinnollinen taakka ei saa kasvaa kohtuuttomaksi pienille kalastusyrityksille, jotta ne eivät joudu lopettamaan toimintaansa.

Henrik Wickström HE 315/2026 vp
Esityksen tarkoitus on hyvä, mutta kielto voi kasvattaa harmaita markkinoita, joten tarvitaan valtakunnallista seurantaa ja tietoa vanhemmille, kauppiaille ja kouluille.

Henrik Wickström HE 178/2026 vp
Metsitystuen palauttaminen on hyvä, koska tuelle on ollut suuri kysyntä, ja esitys vahvistaa hiilinieluja ja metsäsektoria sekä huomioi aiemmin koetun hallinnollisen taakan.

MUUT 16 puheenvuoroa

Anna-Kaisa Ikonen HE 302/2026 vp
Esitys rajaa kunnan asuntotonttien luovutuspäätöksistä valitusoikeuden asianosaisiin, jotta sarjavalitukset eivät viivästytä perheiden rakennushankkeita.

Anna-Kaisa Ikonen HE 302/2026 vp
Laajempaa rajausta ei esitetty mahdollisen ristiriidan vuoksi Euroopan unionin oikeuden kanssa, mutta eduskunta voi arvioida sitä ja ennakkomaksuja selvitetään oikeusministeriössä.

Anna-Kaisa Ikonen HE 302/2026 vp
Kuntaliiton mallia ei voi toteuttaa kuntalain kautta eikä siitä ehditä antaa esitystä tällä kaudella, mutta ministeriöt tarkastelevat sitä yhdessä.

Ville Tavio HE 290/2026 vp Lakimuutos poistaa Euroopan unionin asetuksen kanssa päällekkäisen kansallisen sääntelyn ja lisää vientivalvontaan drooneja sekä uutta navigointi- ja paikannusteknologiaa.

Ville Tavio HE 290/2026 vp Esitys ei lisää pienyritysten byrokratiaa, koska raportointiraja on useissa miljoonissa euroissa; lisäksi EU:n yhtenäinen valvonta estää sen, että vienti muista EU-maista olisi helpompaa.

Ville Tavio HE 291/2026 vp Uusi laki uudistaa yli 25 vuotta vanhan sääntelyn, tekee suomalaisesta intressistä tuen ehdon ja sallii Finnvera-konsernin yhtiön myöntää luottoja lisäämättä kehitysyhteistyömäärärahoja.

Ville Tavio HE 291/2026 vp
Instrumenteilla Suomi saa vientiä, jota ilman niitä ei syntyisi, kuten Wärtsilän 46,5 miljoonan euron voimalaitoskauppa Ukrainaan osoittaa.

Lulu Ranne HE 317/2026 vp Esitys päivittää väylälait, panee täytäntöön Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevan EU-asetuksen ja velvoittaa hankkeista vastaavat arvioimaan kolmansien maiden yritysten aiheuttamia riskejä.

Lulu Ranne HE 317/2026 vp
Sotilaalliseen liikkuvuuteen panostetaan ja hankkeet priorisoidaan tiukasti, eikä kalliisiin tunneli- tai siltahankkeisiin ole varaa; Rail Nordica -ratahankkeen suunnitteluun on varattu 107 miljoonaa euroa.

Lulu Ranne HE 318/2026 vp Esitys panee täytäntöön EU-direktiivit liikennerikkomusten rajat ylittävästä tiedonvaihdosta ja eurooppalaisesta vammaisten pysäköintiluvasta liikenneturvallisuuden ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi.

Lulu Ranne HE 319/2026 vp
Kahdeksaan merenkulkua koskevaan lakiin tehtävät pääosin pienet muutokset keventävät kokonaisuutena hallinnollista taakkaa ja vahvistavat merenkulun turvallisuutta.

Sari Essayah HE 313/2026 vp Esitys sallii EU-sääntöjen mukaiset tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymät kilpailulain estämättä, koska maatalouden kannattamattomuuden suurin syy on markkinoilta saatava liian alhainen hinta.

Sari Essayah HE 314/2026 vp Suomen vastustamat tiukat EU:n kalastuksenvalvontavelvoitteet pannaan täytäntöön sähköistämällä saalisilmoitukset ja yksinkertaistamalla seuraamusmenettelyä kansallisen liikkumavaran puitteissa.

Sari Essayah HE 314/2026 vp Suomi vastusti byrokratiaa lisäävää EU-sääntelyä, jonka kansallinen liikkumavara on jo pyritty hyödyntämään, mutta valiokunnan löytämiä lisäjoustoja voidaan mielellään kannattaa.

Sari Essayah HE 315/2026 vp
Energiajuomien myynti alle 16-vuotiaille kielletään lasten terveyden suojelemiseksi, koska käyttö on yleistä ja kofeiini haittaa unta ja keskittymistä.

Sari Essayah HE 315/2026 vp Kielto antaa vanhemmille selkänojaa ja kaupoille yhtäläiset säännöt, ja raja on 150 milligrammaa kofeiinia litrassa kahvi- ja teetuotteita lukuun ottamatta.

Lähteet ja tekotapa. Eduskunnan asiakirjat, täysistuntojen pöytäkirjat ja valiokuntien julkiset asiakirjat (eduskunnan avoin data, CC BY 4.0); kotimainen media; esitysten valmistelutiedot: valtioneuvoston hankeikkuna (CC BY 4.0), tilanne 16.11.2026. Valtiopäivä on koottu tekoälyavusteisesti: asiakirjojen ja puheenvuorojen tiivistelmät on tuotettu koneellisesti. Kansikuva on luotu tekoälyllä. Luvut ja asiakirjatunnukset tarkistetaan koneellisesti lähteistä. Tarkista sanamuodot linkitetystä alkuperäisestä lähteestä ennen lainaamista.